

ת"ד 3826/03/12 - דוד הורוביץ נגד מדינת ישראל

בית משפט השלום לתעבורה בירושלים

ת"ד 3826-03-12 מדינת ישראל נ' הורוביץ
תיק חיצוני: 61-13802/2011

בפני המבקש נגד המשיבה
כב' השופט נאיל מהנא
דוד הורוביץ ע"י ב"כ עו"ד עמית שגב
מדינת ישראל באמצעות לשכת תביעות תעבורה י-ם ע"י
ב"כ עו"ד עטיה דאמוני

החלטה

מונחת בפניי בקשה לפסיקת פיצויים והוצאות הגנה לפי סעיף 80(א) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין").

השאלה העומדת להכרעה היא, האם יש לפסוק הוצאות הגנה לנאשם אשר הורשע בדין אולם הרשעתו בוטלה והוא זוכה בערעור עקב כך שבית המשפט סבר שנפל פגם בניסוח כתב האישום.

מבוא

1. כנגד המבקש הוגש כתב אישום המייחס לו אחריות לתאונת דרכים שנגרמה עקב נהיגה בחוסר זהירות, תוך סטייה מנתיב אשר גרמה לחבלה של ממש (שברים וקרע בכליה).

2. לאחר ניהול הוכחות הורשע המבקש בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום והוטלו עליו עונשי פסילה, פסילה על תנאי וקנס.

המבקש ערער על הרשעה ועל גר הדין, ובית המשפט המחוזי קיבל את הערעור והורה על זיכוי כאמור מחמת כשל בניסוח כתב האישום כפי שיוסבר להלן.

על יסוד זיכוי זה, עתר המבקש לבית המשפט המחוזי בבקשה לפסיקת הוצאות. משהוברר כי הסמכות לדון בבקשה בהתאם לסעיף 80 לחוק העונשין מסורה לערכאה, הוגשה הבקשה בשנית לפני (לעניין הסמכות לדון בבקשה לפי סעיף 80 לחוק העונשין אנא ראה בג"צ 2428/99 מדינת ישראל נ' דוד דוויק (פורסם בנבו,

29.02.00) וגם: ע"פ 1442/12 פלוני נ' **מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 26.02.12).

3. המשיבה מתנגדת לבקשה. לטענתה, פסק הדין שלערעור הינו בגדר "זיכוי טכני בלבד" ואין המדובר בזיכוי מוחלט ו/או בנסיבות שבהן לא היה מקום להגיש כתב אישום נגד המבקש. לטענתה, בית המשפט המחוזי לא קבע ממצאים פוזיטיביים לעניין העדר אשמתו של המבקש לגרימת תאונת הדרכים.

דין והכרעה

4. סעיף 80(א) לחוק העונשין קובע, כדלקמן:

"משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו בשל האשמה שממנה זוכה, או בשל אישום שבוטל לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 בסכום שיראה לבית המשפט".

5. אין מחלוקת, כי ככלל, אין בזיכוי נאשם כשלעצמו כדי לחייב את המדינה בתשלום הוצאותיו. על בית המשפט לבחון האם "לא היה יסוד להאשמה" או האם קיימות "נסיבות אחרות המצדיקות זאת" (ראה: ע"פ 4466/98 **ראמי דבש נ' מדינת ישראל ואח'**, פד"י נו(3) 73).

נבחן להלן האם נתקיימו בענייננו העילות הנ"ל לפסיקת פיצויים לנאשם שזוכה.

האם היה יסוד להאשמה

6. על בית המשפט לבדוק את שיקול דעתה של התביעה עובר להגשת כתב האישום, ורק אם ימצא כי מלכתחילה לא היה מקום להעמיד את הנאשם לדין, אם מפני שהעובדות הנטענות אינן מהוות עבירה מבחינה משפטית, או מפני שהיה ברור מראש שחומר הראיות הקביל שבידי התביעה לא יספיק להשגת הרשעה בפלילים (ראה: ע"פ 1524/93 **מיכאלשווילי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 26.04.94), כי אז יורה בית המשפט כי לא היה יסוד להאשמה.

7. בנסיבות העניין, לאחר שנשמעו הראיות בפניי אני יכול לקבוע בלי היסוס, כי כתב האישום אשר הוגש כנגד המבקש היה מבוסס, לצורך העניין, על ראיות מספיקות כדי להשיג הרשעה בפלילים.

8. אדגיש, כי בית המשפט שלערעור הגיע למסקנה כי יש לזכות את המבקש לא משום שמעשיו אינם מהווים עבירה, אלא משום שבית המשפט סבר כי נפל פגם בניסוח כתב האישום. מסקנתו זו של בית המשפט התבססה על כך שמבחינה עובדתית המבקש החליק עם האופנוע אולם, כתב האישום ייחס לו כעובדה סטייה מנתיב. בית המשפט ציין, כי אין זכר לטענת ההחלקה בכתב האישום, למעט בדו"ח הבוחן שהוגש כראיה. כתוצאה מכך הגיע בית המשפט המחוזי למסקנה כי יש להורות על זיכוי המבקש בערעור תוך שהוא מצוין כי: **"משזו נקודת המוצא יש לבחון את המשמעות המשפטית של הכשל בניסוח כתב האישום, ובהמשך לו בניהול ההליך, והאם די בכך כדי להביא לזיכוי המערער. תשובתי לשאלה זו היא חיובית".**

בית המשפט שלערעור ביטל את ההרשעה ואף שקל אם להחזיר את התיק לערכה הדיונית, אולם בסופו של דבר

הגיע למסקנה שלא לעשות כן וזיכה את המבקש תוך שהוא מציין את הדברים הבאים: "שקלתי האם לא נכון להחזיר את ההליך לבית משפט קמא לשם קיום דיון מחודש שבו תינתן למשיבה ההזדמנות לתקן את המחדלים ולמערער האפשרות להתגונן ואולם מצאתי נוכח מכלול הנסיבות כפי שנזכרו לעיל, לרבות פגיעתו הקשה בתאונה, ונסיבות אחרות להימנע מכך".

9. בנסיבות אלה, לא מצאתי כי היה על המאשימה להסיק שזיכוי המבקש היה צפוי מראש אלא ההפך הוא הנכון. לטעמי, התשתית הראייתית אשר עמדה בפני התביעה ערב הגשת כתב האישום, הצביעה על קיומן של ראיות לכאורה שיש בהן כדי להטיל אחריות על המבקש. שהרי כפי שקבעתי בהכרעת הדין, כחלק מחומר הראיות בתיק דנן היה דו"ח הבוחן לפיו האופנוע החליק על הכביש טרם הפגיעה באוטובוס. כאמור, בסופו של דבר, הגעתי למסקנה כי יש לקבל את דו"ח הבוחן כמהימן ומסקנתו של הבוחן לפיה שדה הראייה של המבקש היה פתוח כך שיכול היה להבחין באוטובוס שעמד לפניו ולמנוע את התאונה.

10. משכך, אף כי המבקש זוכה בערעור, אני קובע כי הגשת כתב האישום נגדו מלכתחילה, היתה מוצדקת לאור האינטרס הציבורי העומד ביסוד ההחלטה להעמידו לדין וחומר הראיות שנצבר לחובתו בטרם הגשת כתב האישום.

11. משהגעתי למסקנה כי אין הצדק לפסיקת הוצאות מטעם זה אעבור לבחון להלן את העילה החלופית לפסיקת פיצויים והיא, האם קיימות נסיבות אחרות המצדיקות זאת.

קיומן של "נסיבות אחרות המצדיקות זאת"

12. ככלל, חלופה זו מבוססת על שיקולי צדק ומקנה לבית המשפט שיקול דעת רחב (ראה: ר"ע 310/84 ברעלי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 09.07.84).

13. בע"פ 6721/01 עזאם נ' מדינת ישראל נז(3) 73 קבע בית המשפט העליון כי מן הפסיקה עולה רשימה של נסיבות - רשימה שאיננה סגורה - שעל פיהן יש ויפסקו הוצאות ופיצויים לנאשם שזוכה. כלשונו:

"בעיקר כוללת עילה זאת שתי קבוצות של נסיבות: הקבוצה הראשונה שעניינה ההליך המשפטי. כך לדוגמה כאשר התביעה פעלה בזדון או ללא סיבה סבירה; לא היה מלכתחילה אינטרס ציבורי בהעמדה לדין; לנאשם נגרם עיוות דין בשל התמשכות ההליכים; התביעה התרשלה בבדיקת טענת אליבי של הנאשם; היה זיכוי מוחלט מן האשמה בנסיבות מסוימות, להבדיל מזיכוי מחמת הספק; הוכח שהנאשם נפל קורבן לעלילה. לכך ניתן להוסיף גם מצב שבו היה הנאשם נתון במעצר במשך תקופה ממושכת, והתביעה הייתה יכולה לחזור בה מן האישום בשלב מוקדם יותר מן השלב שבו חזרה בה. הקבוצה השנייה שעניינה הנסיבות האינדיווידואליות של הנאשם, כמו לדוגמה כאשר נפגע התא המשפחתי של הנאשם; לנאשם נגרם נזק כלכלי או נפגעה בריאותו (ההדגשות שלי- נ.מ.).

14. בכתב האישום ציינה המאשימה כי המבקש "נהג בחוסר זהירות כשסטה מנתיב נסיעתו ופגע באוטובוס...". בסופו של יום הורשע המבקש על בסיס ממצאיו של הבוחן וחוות הדעת, אשר נתמכו בממצאים אובייקטיביים שנמצאו בזירת התאונה, לפיהם האחריות לתאונה רובצת לפתחו של המבקש אשר החליק עם האופנוע ואשר עליו הנטל להוכיח את נסיבות ההחלקה.

15. בענייננו, מעיין בפסק הדין בערעור עולה כי בית המשפט הגיע למסקנה כי בעת הכנת כתב האישום המאשימה התעלמה ממסקנות דו"ח הבוחן, דבר אשר בסופו של דבר גרם למתן הכרעת דין המבוססות על עובדות שאינן חלק מכתב האישום קרי; העובדה שהאופנוע החליק לפני הפגיעה באוטובוס.

לאמור, בית המשפט המחוזי כלל לא דן בשאלה האם הממצאים שנקבעו בהכרעת הדין נכונים הם ואם לאו. החלטת בית המשפט המחוזי התבססה בעיקרה רק על העובדה כי המאשימה לא ציינה בעובדות כתב האישום שהאופנוע החליק אלא ציינה כי המבקש סטה מנתיב נסיעתו. מכאן הזיכוי לא היה כזה שבבסיסו קביעה עובדתית שלא בוצעה עבירה על ידי המבקש, כי אם עקב כשל בניסוח כתב האישום.

בנסיבות אלה, לא מצאתי שקיימות נסיבות אחרות המצדיקות פסיקת פיצויים למבקש.

לסיכום

16. לאור כל האמור, אני קובע כי לפני הגשת כתב האישום, היו לפני התביעה ראיות שדי בהן כדי ליצור אצל תובע סביר צפי להרשעה וכי לא מצאתי נסיבות אחרות המצדיקות פסיקת פיצוי למבקש.

17. ככללו של דבר, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, כ"א סיוון תשע"ד, 19 יוני 2014, בהעדר הצדדים.